

Отже, Центральна виборча комісія в Україні здійснює внутрішньо-управлінську, виконавчо-розпорядчу та організаційну функцію з метою якісної організації та проведення виборів та референдумів.

ПРАВО НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ ЯК ПРИРОДНЕ ПРАВО ЛЮДИНИ

Павлишин О.В., к.ю.н., доцент, заступник начальника кафедри філософії права та юридичної логіки НАВС

Правильне використання понять у сфері забезпечення дотримання прав людини – таких, як «захист соціальних прав людини» та «право на соціальний захист» – передбачає їх порівняльний аналіз та розкриття їхнього змісту за допомогою відповідної філософсько-правової методології.

Як відомо, захист соціальних прав полягає у вчиненні юрисдикційним органом держави певних владних дій, спрямованих на забезпечення уповноваженій особі можливості реалізації належного їй соціального права та на примус зобов'язаних осіб до здійснення певних дій на користь уповноваженого, тоді як в широкому розумінні цього поняття можна вважати захист соціальних прав та інтересів, що охороняються законом, здійснюваною у встановленому законом порядку правозастосовчою діяльністю органів держави, зумовленою порушенням або заперечуванням суб'єктивних соціальних прав і інтересів громадян, що охороняються законом, мета якої полягає у відновленні або підтвердженні цих прав та інтересів. При цьому слід відзначити, що необхідність у втручанні владних органів держави виникає тільки тоді, коли без такого втручання відновлення порушеного права є неможливим, тому таке обмеження істотно звужує поняття захисту прав людини і не може бути визнане точним і загальноприйнятим. Спираючись на результати аналізу цієї проблематики, захист соціальних прав людини можна визначати як примусову правову, організаційну, матеріально-правову, процесуальну та іншу діяльність органів державної влади і управління, правоохоронних органів, громадських об'єднань, посадових осіб і державних службовців, а також громадян і негромадян, здійснювану законними засобами з метою підтвердження або відновлення оскарженого чи порушеного соціального права людини. Таке визначення ми вважаємо більш точним, однак при цьому постають питання – чи завжди захист соціального права є примусовою діяльністю та більш загальне питання про можливість захисту соціального права людини, яке не було оскаржене чи порушене.

Державний і недержавний захист соціальних прав людини може здійснюватись у рамках правового, економічного, соціального, військового, екологічного вимірів, однак саме перший вимір створює систему нормативного забезпечення усіх інших, тому ми розглядаємо захист соціальних прав, визначених законом, саме в системі правового захисту та в системі захисту прав людини. Правовий захист у сучасному суспільстві є важливим інститутом права, за допомогою якого охороняється правовий статус людини, визначаються межі втручання в особисту сферу, встановлюються юридичні гарантії захисту прав, свобод та обов'язків тощо. У радянській юридичній науці це поняття вживалося в широкому і не зовсім конкретному сенсі, сучасні підходи до його визначення як діяльності суб'єктів права, що здійснюється в різних формах і за допомогою різних засобів з метою досягнення стану правової захищеності людини, приймають, точкою відліку або форми існування правового захисту (юридичну діяльність, правову поведінку, юридичну практику, правову активність, правову роботу, правове відношення, правове регулювання тощо) або інституційну позицію, відповідно до якої правовий захист є міжгалузевим інститутом права, який складається з норм та інститутів різних галузей і має правозахисну спрямованість.

В історії людства спостерігається тенденція зростання ролі захисту в забезпеченні життєдіяльності людини. Як один з атрибутів демократичної держави, захист соціальних прав людини протистоїть свавілля з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових осіб. Він забезпечує захищеність (безпеку та комфортність) кожному, хто знаходиться на

території правової демократичної держави. У механізмі захисту соціальних прав людини можна виділити внутрішньодержавний та міжнародний рівні, кожен з яких має свої особливості.

Право на захист у дослідженнях трактується по-різному, зокрема, існує думка, відповідно до якої право на захист є однією з правомочностей суб'єктивного права, що дає змогу застосувати стосовно правопорушника заходи примусового впливу. Однак можна вважати право на захист і невід'ємною частиною об'єктивного права. Крім того, воно може розглядатися як з позицій юридичного позитивізму, коли воно встановлюється або санкціонується державою, так і з юснатуралістської точки зору, коли визнається його природно-правовий зміст, що, на наш погляд, більш відповідає сутності цього права. Право як культурно-цивілізаційний феномен має соціальний характер, тому можна вважати, що і самі соціальні права, і право на захист соціальних прав, і право на соціальний захист мають природно-правовий характер та важливе значення для функціонування соціуму.

Як свідчать результати філософсько-правового аналізу даної проблематики, право на соціальний захист є самостійним, конституційним за рівнем відображення в законі (ст. 46 Конституції України) та універсальним за своїм характером природним правом людини, яке є необхідним у будь-якій державі, а особливо – у тій, яка претендує на статус соціальної та правової.

ГАРМОНІЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ В ГАЛУЗІ ПРАВОСУДДЯ З ВИМОГАМИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД ЛЮДИНИ

Штанько О.Ф., заслужений юрист України, професор кафедри кримінально-правових дисциплін ННІПП НАВС

У юридичній літературі питанням гармонізації законодавства завжди приділяється певна увага. Аналіз наукових досліджень дає підстави констатувати існування різних точок зору на таке явище, як «гармонізація», і зокрема, на гармонізацію законодавства України з Європейською Конвенцією про захист прав і основоположних свобод людини. Поняття «гармонізація» особливо широко використовується в юридичній науці на національному й міжнародному рівнях в останній час. Зокрема наголошується, що воно, насамперед, має відображати безконфліктність стосунків, узгодження співвідношення і чинність таких норм, як юридичні принципи, комплексні правові інститути, юридичні правила і приписи, що походять з різних джерел права.

На відміну від спорідненого поняття «гармонія» або «узгодженість», які визначають існуючий стан безконфліктності чи несуперечливості, поняття «гармонізація» означає, що стан гармонії ще не настав у будь-якому разі ще не з'ясований і тому має бути встановлений і що саме це відбуватиметься через «гармонізацію», тобто певну цілеспрямовану діяльність. Отже, гармонізація є постановкою завдання, що покладене на юриста-законотворця і яке він повинен вирішити в інтересах правового порядку, що не матиме протиріч. Тому гармонізація слугує єдності правопорядку. При гармонізації завжди йдеться про узгодженість різних принципів або юридичних приписів.

Завдання гармонізації постають, що найменш, у трьох вимірах:

1) у відносинах між правовими приписами нижчого й вищого рівнів, тобто гармонізація положень закону з приписами конституції;

2) у відносинах між нормами однакового рівня, наприклад гармонізація двох правових приписів, які не лише не узгоджуються між собою, а навіть інколи суперечать один одному;

3) насамкінець у відносинах між різними системами правопорядку, що є принципово самостійними та існують незалежно один від одного, а саме: між правопорядком міжнародного права або європейського і національного правом України.

Саме цей третій аспект має стати предметом нашого аналізу при подальшому розгляді проблеми гармонізації приписів Ради Європи щодо прав